

tých letech. Nejvíce prostoru sborník věnuje Maďarsku. Dvěma pracemi přispěl Gusztáv D. Kecskés, a to charakteristikou maďarské zahraniční politiky od roku 1945 do roku 1990 a s tím souvisejícím příspěvkem o aktuálním stavu výzkumu maďarské zahraniční politiky ve výše uvedeném období. Kecskéovy práce jsou jedinými příspěvky ve sborníku, které pokrývají celé období komunistické vlády. Anikó Macher přispěl studií zabývajících se kulturní zahraniční politikou Maďarska v letech 1957–1963.

Sborník je tedy volnějším propojením příspěvků o „lidových demokraciích“, které spojuje buď téma zahraniční politiky nebo kultury. Jednotliví autoři však popisují různá období a různá témata, někdy i hodně specifická (i když zajímavá), jako např. Zídkův příspěvek. Proto ne všechny příspěvky splňují výše uvedené cíle sborníku. Sborník tak nemůže sloužit jako univerzální učebnice o kultuře a zahraniční politice těchto šesti zemí. Příspěvky jsou však kvalitně zpracované a výhodou je, že autoři jsou znalí jazyka země, o které píšou (což není v případě francouzských publikací o středovýchodní Evropě vždy samozřejmostí), a mohli tedy k jejich zpracování využít také místní archivní prameny.

Michaela Kůželová

Brjuno, P. – Vel'mot, F. Š. – Vernik, O. *Meždunarodnoje pravo i nezavisimost' PMR*. Bendery: Poligrafist, 2007, 175 s.

Charakter této knihy předurčuje již to, že jejími autory jsou výlučně právníci – P. Bruno je poradcem mezinárodního soudu v Haagu, F. Ch. Velmot je představitel právního zastoupení republiky Kongo ve Francii a O. Vernik učí právo na kyjevské univerzitě Tarase Ševčenka. Kniha se snaží posoudit právní nárok Podněstří na vlastní státnost a tím následně upozornit na nejednoznačnost mezinárodního práva v oblasti práva národů na sebeurčení. Autoři vyjadřují lítost nad tím, že světové dění je mnohem více ovlivňováno konkrétními zájmy velkých a silných hráčů než jasnými pravidly hry. Tím ostře kritizují evropské a mezinárodní instituce za používání „dvojích standardů“. V daném případě za to, že v rámci rozpadu SSSR (ale i např. Jugoslávie) měly právo na sebeurčení jen národy bývalých sovětských republik, a nikoliv národy autonomií či jiných oblastí. Sám fakt existence neuznaných republik podle autorů ukazuje ne na to, že v mezinárodním právu existují jakési vnitřní rozpory, ale na to, že vedoucí političtí hráči se mezinárodním právem prostě neřídí, že nerespektují rovnost národů a interpretují mezinárodní právo jak se jim to zrovna hodí. Upozorňují na to, že již od třicetileté války je jedním z hlavních předpokladů nezávislosti státu jeho suverenita, tedy výlučná schopnost vymáhat právo na svém území. Následně probírají mezinárodněprávní teorie a akty OSN

a porovnávají je s podněsterskou situací. Z tohoto srovnání jim vychází právo Podněsterské moldavské republiky (PMR) na samostatnou existenci. Tento názor je podpořen rozsáhlou kapitolou věnovanou právu Moldavska na ozbrojený pokus podmanit si Podněstří, který byl podniknut v roce 1992. Po analýze mezinárodního práva autoři dospívají k názoru, že tento krok nebyl v souladu s právem.

Velký prostor je věnován právu národů na sebeurčení jako jednomu z hlavních argumentů přívrženců podněsterské nezávislosti. Tento princip je následně konfrontován s principem teritoriální integrity států a principem nedotknutelnosti hranic. Autoři uvádí, že tyto principy se staly jediným argumentem zachování Moldavska v sovětských hranicích. Podle nich je to argument přinejmenším vratký. Od doby dohodnutí těchto principů se tři evropské země rozdělily a jedna spojila. Dle autorů je tedy jen dalším důkazem používání „dvojích standardů“ odpůrci podněsterské nezávislosti. Následně se autoři věnují otázce lidských práv a mezinárodnímu humanitárnímu právu. Po analýze podněsterské ústavy a institucionálních mechanismů garance lidských práv docházejí k názoru, že podněsterští zákonodárci urazili velmi důležitý kus cesty ve směru k demokracii. V závěru autoři tvrdí, že „podněsterský problém je především problémem nejhrubějšího přehlížení základních mezinárodněprávních norem a principů“ (s. 175).

Kniha je psána velmi jednostranně, autoři byli evidentně již před analýzou rozhodnutí o jejím závěru. Jako suma právních argumentů zastánců principu práva na sebeurčení Podněstří je však velmi ilustrativní a cenná. Pokud ji čtenář porovná s knihou *Thawing a Frozen Conflict: Legal Aspects of the Separatist Crisis in Moldova, The Special Committee on European Affairs Mission to Moldova* (New York: Association of the Bar of the City of New York, 2005), která je stejně jednostrannou sumou argumentů odpůrců tohoto principu, může si udělat poměrně hezký obrázek o tom, jak flexibilní je mezinárodní právo v otázce konfliktu zásady práva národů na sebeurčení a zásady neměnnosti hranic. Práci je možné stáhnout na adrese <http://www.mvdpmr.org/images/stories/news/2008/sentiabr/30/SB.rar>.

Matěj Sviták

Mansoor, Ali. – Bryce, Quillin, eds. ***Migration and Remittances: Eastern Europe and the Former Soviet Union***. Washington: International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2007. 213 s.

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD), jedna z pěti institucí Světové banky, se po zřízení v roce 1945 soustředila primárně na rekonstrukci ekonomik států poválečné Evropy a v následujících desetiletích na potírání chudoby v rozvojových státech světa. Po rozpadu Sovětského svazu se IBRD začala podílet na eko-